Dinsdag 16 November 1943 DAGBLAD 60ste Jaargang, No. 4056

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. ags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Gunstige wending op Leros.

Helleense guerrillero's landen in de rug der nazies.

U. S. A.-bommenwerpers vallen Noorwegen aan.

Russen snijden spoorlijn uit Retsjitsa af.

GEALLIEERDE VLIEGTUIGEN BOMBARDEREN HONGKONG.

HULL OVER DE CONFERENTIE VAN MOSKOU.

Cordell Hull zeide in zijn eerste publieke rapport over de conferentie van Moskou, dat geen geheime overeenkomsten te Moskou werden gesloten. Hij gaf zijn vreugde te kennen over de wijze waarop de verklaringen van Moskou door het Noordamerikaanse publiek ontvangen werden en zeide, dat de overeenkomst tussen de Verenigde Staten, Groot Britannië, Rusland en China kwam omdat elk van deze grote landen oogt zich af te wenden van het isolationisme naar — wat hij beschreef als — gezonde internationale principen.

Hull legde herhaaldelijk de nadruk op het belang dat hij hechtte aan de beslissing van Moskou ten aanzien van een internationale organisatie voor het waarborgen van de wereldvrede. Hij maakte bekend, dat hij langer dan een jaar heeft geconfereerd met Noordamerikaanse leiders teneinde een gemeenschappelijke Noordamerikaanse buitenlandse politiek vast te stellen. „Het volk der Verenigde Staten kan niet onderling samenwerken", zeide hij, „hoe kan het dan samenwerking van andere volken verwachten?" Hieraan voegde hij toe, dat de Verenigde Staten thans de keuze heeft van een program tot samenwerking gelijk te Moskou uiteengezet of in het geheel geen program.

In antwoord op een vraag of alle Amerikaanse Republieken diplomatieke betrekkingen met Rusland zullen onderhouden zeide Hull, dat elke Amerikaanse Republiek zelf moet bepalen of zij diplomatieke betrekkingen met de Sovjet Unie wenst.

Hull zeide tot de verslaggevers op zijn persconferentie(dat vele beslissingen getroffen werden op de conferentie van twee weken te Moskou. Hij gaf te kennen, dat het voornamelijk beslissingen betroffen van principen en vaststellingen der politiek. Hij gaf uitdrukking aan de verwachting, dat de biezonderheden zullen worden uitgewerkt.

De verklaring ten aanzien van Italië — waarin het tenietdoen van de fascistische invloed en de vestiging van een representatieve regering wordt geëist — is een verklaring over de principen welke gevolgd zullen worden ten opzichte van al de andere bevrijde landen van Europa.

In antwoord op bepaalde vragen betreffende de Balkan en de Baltische Staten zeide Hull, dat een voorbeeld van hoe de door de as bezette landen zullen worden behandeld wordt gesteld in Italië. Hier zal een Geallieerde commissie orde brengen en garanderen, dat vrije verkiezingen worden gehouden opdat het volk zijn eigen regering kiezen. Zodra de militaire toestand het toelaat zal de Raad voor Italië, welke te Moskou is gevormd, de leiding overnemen van Generaal Eisenhowers militaire commissie, welke thans verantwoordelijk is voor Italië.

Intussen zal de Raad welke te Londen gevestigd de problemen overwegen, die zich zullen voordoen als andere landen bevrijd worden. Ook zal hij bepaalde aanbevelingen doen en helpen in het bijleggen van geschillen.

Over de na-oorlogse handel welke te Moskou besproken werd zeide Hull niet twee landen te kennen met meer gezamenlijke en minder tegenstrijdige belangen dan de Verenigde Staten en Rusland op het gehele terrein van economische betrekkingen. Hij verklaarde ook, dat een Russische economische deskundige naar Washington komt voor financiële en handelsbesprekingen.

Hull antwoordde nog op de critiek, dat de onderhandelaars te Moskou door weglatingen de principen van het Atlantische Handvest in opspraak zouden hebben gebracht. Hij zeide, dat geen der deelnemende regeringen de zeven punten van het Atlantische Handvest in opspraak wilden brengen. Hieraan voegde hij toe te hopen, dat de basische voorstellen ervan de beste meningen weergeven van alle politieke partijen. Stalin noemde Hull een merkwaardig persoon. (Washington, (AP) 15.11).

HELLEENSE GUERRILLERO'S LANDEN OP LEROS.

Vluchtelingen, die te Bodrum in Turkije aankwamen, deelden mede, dat vurige Helleense Andarts Vrijdag te Leros aan land stormden om de eerste klap voor hun land toe te brengen als vergelding tegen de nazies. Zij wijzigden de toestand op het belegerde eiland in de Dodecanesus juist toen de Duitse aanval op het punt van slagen stond. Men zegt, dat de Hellenen de beheersing kregen over de stranden, ogenblikkelijk de strijd introkken en de nazies in de rug aanvielen. Zij wierpen ongeveer 500 Duitse parachutisten en 600 infanteristen terug.

De Andarts sloegen toe nadat opeenvolgende golven van Duitse versterkingen zowel vanuit zee als uit de lucht de Britten drongen in een smalle sector.

Men zeide, dat de Andarts aan land gezet werden door een torpedojager, die de gevaarlijke tocht naar het eiland moest afleggen onder dekking van de duisternis. Het bericht noemde de nationaliteit van het schip niet. De Andarts vormen een Helleense militaire en politieke organisatie met ongeveer 30.000 strijders. Deze groep voerde een guerrilla-krijg tegen de nazies op het Helleense vasteland (Bodrum, Turkije, (AP) 16.11).

GUNSTIGE WENDING VOOR DE BRITTEN.

De radio van Caïro zeide, dat de gevechten op Leros een nieuwe gunstige wending genomen hebben voor de Britten. De kracht van de nazies nam af aan de Westkust van het eiland. Zowel daar als in andere sectoren lijden de vijandelijke parachutisten en de troepen, die landingen van zee uit deden, hevige verliezen. De Royal Airforce bombardeerde de vliegtuigen op Creta en Rhodos, van waar de Luftwaffe de Duitsers op Leros steunt (Londen, (AP) 16.11).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„De slechte weersomstandigheden beperkten de omvang der verrichtingen zowel van het 5e als van het 8e leger.

Gisteren werd een luchtaanval gedaan op het vliegveld Elusius te Athene door zware bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht, geëscorteerd door lange afstands gevechtsvliegtuigen. Middelzware bommenwerpers, eveneens geëscorteerd door lange afstands gevechtsvliegtuigen, vielen het vliegveld Kalamaki van Athene aan. Beide doelen werden goed gedekt door bommen. De verrichtingen van de gevechtsvliegtuigen werden beperkt door het slechte weer, doch in het gevechtsgebied werden motortransporten aangevallen. Een aantal vrachtauto's werd vernield nabij Ancona. Van deze verrichtingen worden 2 onzer vliegtuigen vermist" (Geallieerd Hoofdkwartier te Algiers, (AP) 16.11).

NOORDAMERIKAANSE BOMMENWERPERS NAAR NOORWEGEN.

In de eerste grote bombardementsoperatie uit Groot Britannië sedert de bestoking van de Duitse toevoerwegen naar Italië, deden Noordamerikaanse zware bommenwerpers hun tweede aanval op Noorwegen waar de nazies enkele hunner grote oorlogsschepen herbergden.

Bij de aanval der Noordamerikanen op 24 Juli viel een deel van de strijdmacht de duikbotenbasis en andere marine-installaties te Trondheim aan, terwijl andere bommenwerpers de belangrijke metaalfabriek te Heroya aanvielen.

De aanval op de belangrijke nazie-installaties volgde op het hernieuwde Duitse lucht-offensief tegen Groot Britannië en bijna een week tussenpoze met de eerste aanval sedert vele maanden op het Zuidwestelijke gebied van Engeland. Naar Generaal Devers gisteren bekend maakte oefenen de Noordamerikaanse troepen hier voor de invasie van het vasteland (Londen, (AP) 16.11).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Op 15 November veroverden onze troepen in de richting van Korosten het districtscentrum van het Kiev-gebied de stad Kaganovitsj-Khabnaya. Ook veroverden zij het districtscentrum van het Zjitomir-gebied Meda en meer dan 40 andere plaatsen, waaronder 14 grote. In het gebied ten Zuiden van Fastov en ten Zuid-Oosten van Zjitomir sloegen onze troepen tegenaanvallen af van grote infanterie- en tankstrijdkrachten van den vijand.

Ten Zuiden en Zuid-Westen van Retsjitsa veroverden onze troepen na de vijandelijke weerstand gebroken te hebbenk rachtig versterkte punten van zijn verdediging en het spoorwegstation Iniki, waardoor de spoorlijn en de wegenverbindingen tussen Gomel en Kalinkovitsji zijn afgesneden. De vijand leed enorme verliezen in de gevechten, zowel in manschappen als materiaal.

Op het schiereiland van Kertsj vervolgden onze troepen de strijd ter uitbreiding van hun bruggehoofd in hetzelfde gebied. In andere sectoren van het front vonden actieve verkenningen en artillerie- en mortieren-duels met den vijand plaats.

Op November ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 114 Duitse tanks. 19 Vijandelijke vliegtuigen werden in luihtgeveihten of door het afweervuur neergeschoten" (Moskou, (AP) 15.11).

DE LIBANESE QUAESTIE.

John F. Chester seint uit Caïro:

„De toestand in de Libanon is zeer ernstig en een werkelijke botsing tussen de inlanders en Fransen kan elk ogenblik komen, niemand weet wanneer" ,aldus werd gezegd door Curtis Ryan van het Britse Ministerie van Voorlichting in het Midden-Oosten. De Heer Ryan keerde vandaag te Caïro uit Beiroet terug. Hij vertelde, dat het aantal slachtoffers ten gevolge van het politieke geschil reeds 140 bedraagt, waarvan 10 of 20 doden, en dat in de naaste toekomst gevechten zouden kunnen ontstaan in Libanon of Syrië.

Richard Casey, de Britse Minister van Staat in het Midden-Oosten, die gisteravond uit Beiroet terugkeerde, legde de positie van Groot Britannië in het Frans-Libanese dispuut uit aan Generaal Georges Catroux, die door het Franse Comité van de Nationale Bevrijding gemachtigd is een regeling te treffen. Casey confereerde gisteren met Sir Edward Spears, den Britsen Gezant, en met Generaal Catroux.

Het was Generaal Catroux die in 1941 aan Libanon de onafhankelijkheid beloofde. De Regering die haar bezorgdheid over de toestand tot uiting bracht en een protest bij de Fransen indiende, gaf aan het Franse Comité ook haar afkeuring te kennen over de aanval, welke Franse troepen Zaterdag te Beiroet deden op studenten, die buiten de Britse Legatie op Sir Spears wachtten. Uit Jeruzalem werd gemeld, dat 6 studenten gewond werden.

Intussen gaven de Egyptenaren als hun mening te kennen, dat de beroeringen in Libanon een proefgeval kunnen zijn voor de vrijheid welke aan verscheidene kleine mogendheden in dit gebied beloofd is. Men voorspelde nieuwe uitbarstingen tenzij spoedig en op vriendschappelijke wijze een einde aan de toestand gemaakt wordt. (Caïro, (AP) 15.11)

De Associated Press vernam, dat de Britten verwachten, dat Catroux opdracht zal geven tot de vrijlating van de Libanese cabinesministers en Parlementsministers en Parlementsleden, welke in arrest zijn; dat hij Jean Louis Helleu, den President-Generaal, zal verwijderen en een tijdelijke regering instellen; en dat hij met de Libanezen zal onderhandelen over de quaestie van hun onafhankelijkheid en souvereiniteit.

Het is bekend, dat de Britse Regering in nauw contact staat met de Noordamerikaanse Regering, terwijl een krachtige diplomatieke druk wordt geoefend op de Fransen in Algiers en Caïro, (AP) 15.11).

DUITSERS PROTESTEREN.

De Duitsers dienden verscheidene protesten in bij ...... de Bulgaarse Regering over de ondoeltreffendheid der luchtverdediging tegen de aanval van Zondag op Sofia door de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht. Dit werd te Istanbul vernomen. Het is mogelijk, dat de Duitsers het volledige militaire toezicht op Bulgarije zullen eisen na de hevige aanval op de rangeerterreinen. De nazies nemen reeds het volledige toezicht over op de Bulgaarse havens aan de Zwarte Zee. Volgens berichten die de Istanbul ontvangen worden hebben de bommenwerpers ook de vliegvelden van Sofia aangevallen (Istanbul, (AP) 16.11).

Het nieuws van vandaag.

De nazies hebben buiten de waard gerekend. Niettegenstaande de ongunstige positie van Leros zijn de Geallieerden er toch in geslaagd er versterkingen aan land te zetten. De Andarts — Helleense guerrillero's — bestormden Vrijdag de stranden van Leros en namen de Duitsers in de rug juist toen deze dachten het eiland in hun bezit te hebben. Dit werd medegedeeld door vluchtelingen, die te Bodrum aan de Turkse kust aankwamen. Officieel werd door Caïro gemeld, dat de toestand op Leros een gunstige wending voor de Britten genomen heeft. Zowel zeesoldaten als valschermspringers van de nazies lijden hevige verliezen. De Raf helpt hard mee en valt voortdurend de vijandelijke vliegvelden in de Dodecanesus en op Creta aan. De Geallieerde luchtmacht, welke uit Italië opereert, heeft nog een handje geholpen met bombardementen op de vijandelijke vliegvelden in de omgeving van Athene.

In Italië zelf gaat de strijd eerder slecht dan goed voor de Geallieerden. Het communiqué van Algiers heeft het over het moeilijke weer, dat de krijgsverrichtingen belemmert maar de correspondent van de Associated Press seint, dat het 5e leger zelfs een heuvel ten Noorden van Venafro moest prijsgeven bij Duitse tegenaanvallen.

Ook in Joegoslavië zijn de nazies zeer actief. Met behulp van marionetten-troepen zijn zij gewikkeld in offensieve verrichtingen in Macedonië, Bosnië en Dalmatië. Gelukkig vorderen zij niet overal, maar in Macedonië gaf het Nationale Bevrijdingsleger terugtrekkingen toe.

De Russen kwamen nog dichter bij de Poolse en Roemeense grenzen door ten Westen van Zjitomir hun opmars te vervolgen. Ook naderen zij reeds Korosten, kruispunt van de spoorlijn Kiev - Warszawa en LeningradOdessa. Verder naar het Noorden sneden zij de spoorlijn door, welke uit het Westen leidt naar Retsjitsa en Gomel. De nazies die nog in Gomel zitten hebben nog maar de enkele spoorlijn via Zilobin om te ontsnappen. Op het schiereiland van Kertsj worden de Russische posities verbeterd en in de Dnjepr-bocht wordt tenslotte een nieuwe Russische doorbraak gemeld bij Krivoi Rog.

Noorwegen werd heden door Noordamerikaanse „zwaren" gebombardeerd nadat de nazies in de nacht een venijnige aanval op de stad Plymouth deden. In het Zuidwestelijk deel van Engeland schijnen de Noordamerikaanse troepen gewikkeld te zijn in invasie-oefeningen.

Nederlands Verenigingsleven rondom New York.

I. De oude gasten.

Reeds voor de oorlog bestond er een aantal Nederlandse verenigingen in New York. De leden waren voor het overgrote deel reeds Noordamerikaans burger geworden, doch waren geenszins vergeten, dat hun wieg in het moederland stond. Er bestond de Nederlandse Club voor de meer welgestelden, die ongeveer 125 leden en die nu haar ledental verdubbeld heeft. Deze club beschikt over zeer aantrekkelijke localen in het „Holland House", die in het begin van de oorlog in gebruik genomen zijn.

Ir. Brouwer verzorgde de inrichting die min of meer in oud-Hollandse stijl gehouden is. Naast de clubzaal bevindt zich de „New Amsterdam room", een ruime zaal, die door de „Holland House Corporation" is ingericht. Deze zaal wordt gebruikt voor de dagelijkse lunch van de Nederlands-Amerikaanse lunch-club, waar Nederlandse en Noordamerikaanse zakenlieden elkander plegen te ontmoeten.

Het vele mooie werk van de Holland House Corporation.

De Holland House Corporation heeft in aansluiting op de New Amsterdam Room gezellige kantoren, waar de Heer Hannah tegenwoordig de scepter zwaait. Hij verleent tevens gastvrijheid aan de Nederlands-Noordamerikaanse fundatie, die door den Heer Harold de Wolf Fuller geleid wordt.

De Holland House Corporation is een stichting, die indertijd op initiatief van Mr. E. H. von Braumhauer en Jonkheer Piet Six in het leven geroepen en die zich ten doel stelt om het culturele verkeer en de uitwisseling van gedachten tussen Nederland en de Verenigde Staten van Noord-Amerika te bevorderen. Deze instelling is vóór de oorlog niet tot volle ontwikkeling gekomen, doch heeft in oorlogstijd veel nuttig en practisch werk verricht. Zij organiseert lezingen en tentoonstellingen van Nederlandse kunstenaars voor het Noordamerikaanse publiek.

De Corporation wordt gesteund door grote Nederlandse en Noordamerikaanse ondernemingen en ontving ook subsidie van de Nederlandse overheid.

Ook het A.N.V. doet het zijne.

Het „Algemeen Nederlandsch Verbond" is door een afdeling vertegenwoordigd, die in de regel enkele gezellige avonden per jaar voor haar leden organiseert. Het ledental kan op ongeveer 300 gesteld worden.

Daarnaast twee zogenaamde gezelligheidsverenigingen. De oudste heet „Eendracht maakt macht".

„Eendracht maakt macht" & „New Amsterdam Society".

Dit bleek een gevaarlijke naam te zijn. De jongere leden kwamen vele jaren geleden in opstand tegen het te bedachtzame beleid der ouderen en richtten de „New Amsterdam Society" op. Thans bestaan beide verenigingen rustig naast elkaar. Niemand weet eigenlijk dat zij eens één vereniging vormden. Tezamen zullen zij een paar honderd leden tellen. Zij organiseren gezellige avonden voor haar leden, waar gezamenlijk gegeten en gedanst wordt.

Surinamers en Curaçaoënaars hebben elk hun eigen club in New York.

De Surinamers hebben zich verenigd in de Netherlands Guyana League, waar een zeer actief leven heerst. De leden volgen met grote belangstelling hetgeen in Suriname gebeurt.

Op zeer waardige manier vertegenwoordigt de Oranje Benevolent Society de kleine groep van Curaçaoënaars in New York.

De algemene Nederlandse weldadigheid lag aan oudsher in handen van de Netherlands Benevolent Society, thans geleid door den volijverigen Dorus van Italie. Deze vereniging heeft enkele honderden contribuanten en treedt nu op als distributie-orgaan voor het Koningin Wilhelmina Fonds.

Indien wij thans in gedachten de Hudson overtrekken en in het gebied van de Staat New Jersey binnentrekken, dan vinden wij daar ongeveer 77.000 Noordamerikanen van recente Nederlandse oorsprong. De meesten zijn in de negentiger jaren en in het begin van deze eeuw hoofdzakelijk uit Friesland en Groningen, doch ten dele ook uit Amsterdam naar Noord-Amerika verhuisd. In het algemeen hebben zij er een goed bestaan gevonden. Zij zijn tevreden met hun lot, maar zij hebben Nederland toch niet vergeten.

21 Nederlands-Gereformeerde kerken in New York.

Er zijn om te beginnen in New Yersey niet minder dan 21 Nederlands-Gereformeerde Kerken, waar veelal in de moedertaal gepreekt wordt. Deze kerken hebben haar ledenmaten sterk aan zich gebonden. Het zijn gesloten groepen, die nauw samenhangen. In de kringen leeft de nagedachtenis van mannen als Abraham Kuyper, Talma en anderen nog onverzwakt voort. Haar contact met Nederland is intiem en regelmatig. Zij staan echter op zichzelf en nemen geen of weinig deel aan algemene Nederlandse bewegingen. De coalitie gedachte leeft nog in deze kringen. Men gedenkt met dankbaarheid en erkentelijkheid, dat Dr. Abraham Kuyper door Katholieke hulp in staat was om de „kleine luyden" van Nederlands verenigingsleven 2. het anti-revolutionnaire volk „uit het diensthuis uit te leiden".

Mannen als Schaepman en Nolens worden er op hun ware verdienste geschat.

De Unie van Nederlandse verenigingen.

Daarnaast is ook de oude socialistische beweging uit de tijd van Domela Nieuwhuis en de begintijd van Pieter Jelles Troelstra vertegenwoordigd. Zij zijn nu Noordamerikaanse democraten geworden. Hun organisatie: de Unie van Nederlandse Verenigingen telt een goede tweeduizend leden. Zij heeft vele onderverenigingen. Een der belangrijkste is de Friese vereniging „Uitspanning door Inspanning", die in Paterson een fraai eigen gebouw bezit, waar o.a. toneelstukken in de Nederlandse taal worden opgevoerd.

De Nederlandse Katholieken gingen in de massa op.

De Katholieken zijn in dit deel van Noord-Amerika zeer zwak vertegenwoordigd. Er zijn enkele kleine eilandjes, die om een vijftal priesters gegroepeerd zijn.

De Katholieken blijken honkvaster geweest te zijn dan de andere Nederlanders en hebben zich door zij uit den aard der zaak in de R.K. Kerk zijn opgegaan, vlugger bij de Noordamerikaanse leefwijze aangesloten, hoewel ook zij niet vergeten zijn waar hun wieg stond en bereid zijn daarvan blijk te geven.

Zo zien wij dit merkwaardige verschijnsel, dat wij aan de linkeroever van de Hudson slechts neutrale organisaties vinden en dat die eigenaardige religieuze en politieke verscheidenheid, die zo typerend voor ons volk is aan de rechteroever van de Hudson duidelijk tot uitdrukking komt.

Curaçao.

L'OBSCURANTISTE EST MORT, VIVE L'OBSCURANTISTE!

Zoals reeds gemeld is met ingang van 15 November het hoofdschap van de luchtbeschermingsdienst overgegaan van den Heer Emile C. J. M. van de Laarschot op Marie A. J. Voncken, die tevens hoofd van de burgerwacht is. Gistermorgen is deze heugelijke gebeurtenis een feit geworden ten kantore van den Algemeen Militair Commandant en het is ons een genoegen de officiële dankbrief, welke wij van de Gouvernementspersdienst ontvingen, hieronder af te drukken. De oud-verduisteraar heeft zijn sporen verdiend. Geheel alleen heeft hij alle takken van de luchtbeschermingsdienst georganiseerd, hierbij in biezondere mate geholpen door zijn assistent Hendrik Nachtegaal, die nog enige tijd zal aanblijven. Sedert Juni 1939 heeft dit tweetal krijgers zodoende samengewerkt voor de veiligheid der bewoners. Hierop is veel critiek geweest, wellicht ten rechte, maar in elk geval hebben Van de Laarschot & Nachtegaal niet versaagd, doch hebben zij naar de ingevingen hunner harten gewerkt aan de beveiliging van ons land. Gelukkig is het niet zover gekomen, dat de schuilprivaten voor hun eigenlijke bestemming gebruikt moesten worden, gelukkig is de verduistering een voorzorgsmaatregel geweest, die bij het afnemen van het directe gevaar kon worden opgeheven.

Zeker is, dat degenen, die het hardst gecritiseerd hebben, er bij werkelijk gevaar ook het hardst naar toe gehold zouden zijn. Wij zijn dankbaar. Het is nimmer gemakkelijk een taak te verrichten, waarbij men der gemeenschap ongerief bezorgt. Toch heeft dit tweetal doorgezet en naar het hoogste militair gezag ons bij oefeningen bij herhaling verzekerde, met groot succes. Wij herinneren ons hoe nog de laatste nachtoefening ons zowel door den Noordamerikaansen bevelhebber als door Baron van Asbeck gezegd werd: Wat Van de Laarschot doet, dat doet hij conscientieus. Ik ben meer dan tevreden over de **resultaten.**

Thans gaat de verduisteraar als zodanig heen, nadat hij zich een behendigheid heeft verworven door het regelmatig invoeren en opheffen van Phasen. Wij nemen afscheid: l'obscurantiste est mort, vive l'obscurantiste. Reeds is het phasen-systeem in nieuwe handen. Wij hopen slechts, dat de Heer Voncken niet ga trachten de nodige behendigheid te verwerven door terstond aan te vangen met phasen-oefeningen. Het klinkt misschien vreemd en het is zeker niet onvriendelijk bedoeld, maar hoe minder wij van den nieuwen Verduisteraar bemerken, hoe liever het ons zal zijn.

De Algemeen Militair Commandant, Schout-bij-Nacht Carel J. Baron van Asbeck, zond den hoofde van de luchtbeschermingsdienst, Luitenant Emile C. J. M. van de Laarschot ter gelegenheid van zijn aftreden, de volgende dankbetuiging:

Bij uw aftreden als Hoofd van de Luchtbeschermingsdienst in die gebiedsdeel, wil ik u gaarne mijn waardering betuigen voor het door u gepraesteerde werk.

Op 23 Januari 1939 zijt gij in functie getreden, in een werkkring, waarvoor gij in Nederland een zekere opleiding had genoten en die hier van de grond af moest worden opgebouwd.

In de eerste oorlogsmaanden en vooral na 10 Mei 1940 kwam de organisatie tot volle ontplooïing, zodat thans een zeshonderd-tal mensen, ¾ mannen en ¼ vrouwen, in de dienst zijn ingeschakeld werkende bij de meest uiteenlopende bedrijven: openbare werken, openbare gezondheidsdienst, electriciteit, 's landswatervoorziening, uitkijkdienst, alarmdienst, politiedienst (Lupo) en de L.B.D.-organisatie, om van de kleinere diensten niet te spreken.

Al deze diensten moesten worden gecoördineerd voor het ene doel: de beveiliging van de bevolking bij luchtaanvallen.

Goddank is het niet tot dadelijkheden gekomen, doch gij hebt voor uzelve de overtuiging gehad, dat gij er voor gereed waart.

Die overtuiging deel ik met u, wetende met welk een ijver en toewijding gij uw taak hebt opgevat en hoe gij steeds hebt getracht uw medewerkers, te bezielen en de bevolking te doordringen van de noodzaak der genomen maatregelen. Ik vertrouw, dat uw opvolger op de door u ingeslagen weg zal voortgaan, want die weg is goed."

JOURNALIST BIJ JOURNALIST.

Vanmorgen is de Heer Joseph M. Jones van het tijdschrift „Fortune" van hier vertrokken. De Heer Jones was gedurende twee dagen op Curaçao om de toestanden hier waar te nemen. Hij bracht ook een bezoek aan Zijne Excellentie den Gouverneur.

TWEE GEVANGENEN ONTSNAPT.

Twee gevangenen hebben gisternamiddag de plaat gepoetst. Tot nu toe zijn zij hiermede bezig, want zij zijn nog niet teruggekeerd. Zoals bekend is een aantal gevangenen tewerk gesteld bij de bouwwerkzaamheden van de nieuwe vleugel des stadhuizes. Deze lieden staan daar weliswaar onder bewaking, maar hoewel zij om 16.45 uur nog gesignaleerd werden op hun werk, bleken zij om 17 uur verdwenen. Zij hebben hiertoe over een muur van vijf meter hoogte moeten klimmen, aldus lichtte de Procureur-Generaal ons vanmorgen in. Daar het op Curaçao geen gewoonte is de gevangenen in aparte kledij te steken of hun de hoofden te scheren, is het ontsnappen natuurlijk gemakkelijker.

De ene is iemand van de Bovenwinden, de ander is een Noordamerikaan. Beide hadden diefstal gepleegd en waren tot gevangenisstraffen veroordeeld van enkele maanden. Bij het ter perse gaan van dit nummer zijn de ontsnappen nog niet achterhaald.

DE AUTOBUSLIJN NAAR SANTA ROSA.

De Directie van het „Autobusbedrijf Curaçao" schrijft ons:

Het is om van te watertanden, zo eenvoudig als de oplossing onzer moeilijkheden volgens uw geacht blad van Zaterdag jl. is: men neme meer chauffeurs in dienst en de zaak is gezond. Kunnen wij geen chauffeurs vinden, welnu dan kunnen wellicht de bekleders van de vele „onbelangrijke en vaak luierende baantjes met hoge salarissen" ons bijstaan.

Jammer genoeg is de zaak voor ons niet zo eenvoudig, aan een chauffeur zonder bus hebben de wachtende passagiers nu eenmaal niets. En meer bussen dan er thans rijden kunnen wij voorlopig niet op de weg brengen; wij erkennen zelfs al iets te ver te zijn gegaan, minder materieel in reserve te houden, dan feitelijk nodig is. Gebeurt er iets biezonders, dan zal al heel gauw niet volgens dienstregeling gereden kunnen worden en accuratesse is nu juist hetgeen, waarop wij ons van de aanvang af op hebben toegelegd.

Toch wordt Santa Rosa met die kleine reserve nog zoveel mogelijk geholpen: op de drukste tijden, des morgens voor half negen en des avonds na 17 uur pleegt er een half uur dienst te zijn, bij het uitgaan van scholen rijden extra bussen. Officieel gepubliceerd is dat niet, want is er materiaal in reparatie, dan kan op die extra bus niet worden gerekend. De gehele dag rijden kan hij ook niet: de wagens moeten ook gesmeerd en verder onderhouden worden.

Zo zijn de zorgen ener bus-Directie groter dan de schrijver uwer verzuchting bevroedde. Hoe gaarne zou zij de bussen voller laden, edoch verkeerspolitie en verzekeringsmaatschappij verbieden het; hoe verlangt zij tal van plannen te volvoeren, doch waar niet is......

Er is een schrale troost en wel deze, dat thans nagenoeg alom de openbare middelen van vervoer overbelast zijn. En zelfs in het vooroorlogse Amsterdam uitte men overeenkomstige verzuchting als u tegen de Santa Rosalijn hebt, reeds jegens lijn 2. Die kon net zo goed niet rijden, want de trams waren toch altijd vol. En wat heb je aan een tram, als je er niet in kunt?

Ja, er is toch nog een andere troost: het zal beter worden. Na eindeloze moeite, waarin de brieven tot dossiers, de telegrammen tot bundels groeiden, zijn wij er, dank zij der medewerking van In.-Cu. en N.A.C. in geslaagd, nog tien bussen in de Verenigde Staten van Amerika te kopen en daarvoor zowaar alle benodigde vergunningen te krijgen. Wanneer zij komen......? Laten wij hopen gauw. Een deel der bestelling mag echter niet vóór Januari worden uitgevoerd.

Zodra zij er zijn, wordt Santa Rosa als eerste verder geholpen. Dan kunnen wij ook, als wij onze voorraad banden en reserve-onderdelen nog eens goed hebben bekeken, zien of wij des avonds en des Zondags een beperkte dienst kunnen beginnen. Het meest essentiële vervoer zal echter, zolang wij van alles onvoldoende hebben, vóór moeten gaan.

Het nog zo jonge A.B.C. doet wat het kan om het publiek te helpen, en wil gaarne het vertrouwen, hetwelk het zo rijkelijk gekregen heeft, behouden. Edoch, „there is a war going on", zegt men hier niet ver vandaan.

Naschrift: Ieder zal blij zijn met de goede plannen van het jonge A.B.C.-bedrijf. Dat het jonge kind moeilijkheden heeft is ook al niet erg. Het is goed dat de jongeling het juk drage in zijn jeugd.

In de plaats van de ontbrekende bussen zou men a) de nieuwe trucks kunnen nemen, die naar wij vernemen aanwezig zijn, doch vastgehouden worden, b) een reeks oude trucks kunnen vorderen en tegen goed salaris laten berijden door de eigenaars, c) de hand houden aan het voorschrift, dat alle truckjes bordjes moeten dragen, d) vaste halteplaatsen voor vaste bestemmingen invoeren, zodat iemand, die naar Santa Rosa wil, weet wáár en hoe laat hij een truckje kan vinden, e) schutters als chauffeurs te laten optreden e.d. Er is materiaal en personeel genoeg als men de zaak maar wat beter organiseerde. Iedereen bevroedt de vele zorgen van iemand, die tracht op Curaçao iets te gaan organiseren en wij hebben eerbied voor hetgeen het A.B.C. al heeft gedaan, doch dat neemt niet weg, dat gezien de inderdaad onbeschrijfelijke anarchie op Curaçao, er nog meer gedaan moet worden — hoe dan ook. — **Redactie.**

FRATER HADRIANUS †.

Na een betrekkelijk kortstondige ziekte is hedenmorgen omstreeks 8 uur in het St. Elisabethshospitaal rustig en kalm overleden de Eerwaarde Frater Maria Hadrianus, in leven lid van de Missieraad der Fraters, Directeur van het St. Albertuscollege en Hoofd van de St. Jozefschool.

Frater Hadrianus werd geboren 15 Maart 1898 te Tilburg. Hij trad in de Congregatie der Fraters van O.L. Vrouw, Moeder van Barmhartigheid op 19 Juli 1915, legde de eeuwige Geloften af op 10 Augustus 1919 en kwam op Curaçao op 1 Augustus 1920. Met voorbeeldige energie heeft hij zich opgewerkt tot een model-opvoeder en onderwijzer.

Hij was achtereenvolgens werkzaam op de St. Vincentiusschool, St. Thomascollege en St. Jozefschool. In 1926 werd hij benoemd tot Hoofd van de St. Jozefschool. Van 1932 tot 1938 was hij Directeur van het St. Albertushuis op Pietermaai, daarna Directeur van het Fraterhuis op Bonaire.

Bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het fraterhuis aldaar werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. In 1941 kwam hij weer op Curaçao terug en werd weer Directeur van het St. Albertushuis. Op velerlei gebied was de Frater nog werkzaam, o.a. was hij voorzitter van de wandelsport-Commissie van de K.S.C. en erelid van de Centro Social Católico.

Frater Hadrianus was een krachtige persoonlijkheid, die iedereen innam door zijn eenvoudige hartelijkheid. Hij heeft zich talrijke vrienden gemaakt en ongetwijfeld zullen velen van zijn oud-leerlingen, leerlingen en vrienden hem in hun gebeden willen gedenken.

De Heer van leven en dood heeft Zijn dienaar opgeroepen, menselijkerwijs gesproken **te vroeg.** De Naam des Heren zij geprezen!

Onze zeer hartelijke deelneming in dit droevig verlies aan het Bestuur der Congregatie, het Missiebestuur en de confraters van den overledene. Dat hij ruste in vrede en een voorspreker zij voor ons allen **in de hemel.**

Naar wij vernemen zal de begrafenis plaats hebben hedenmiddag om 17 uur van de kapel van het St. Elisabethshospitaal **uit.**

DE V.O.C.-BAZAAR.

De „Vrouwen Organisatie Curaçao" schrijft ons:

De Vrouwen Organisatie Curaçao heeft het plan opgevat een Bazaar te houden van alle soorten handwerken en artikelen van handenarbeid, ten bate van haar militaire middagen en haar Sint Nicolaas-feest voor de militairen.

Het doel van de Bazaar is voornamelijk om te tonen, wàt men met wat fantasie en handigheid nog maken kan van het beperkte materiaal, dat hier op het ogenblik te krijgen is.

Dus: cadeautjes voor u, voor uw kinderen, voor de baby, alles zelf vervaardigd van alhier verkrijgbare grondstoffen.

Er komt een prachtige collectie poppen, speelgoedbeesten — nog mooier dan echte —, practische en fleurige huishoudelijke artikelen, snoezige baby en jurkjes enz. enz.

Ook een kleurige en verleidelijke snoeptent, die u toont hoe het lekkers nog lekkerder wordt door een leuke verpakking.

Voorts worden er mooie grote prijzen verloot, zoals een volledig Kerststalletje, een baby-uitzet, een grote olifant een stel popen e.d.

Uw kinderen grabbelen in de grabbelton, mijnheer verkort het wachten bij een cocktail aan de bar en mevrouw, na de vele inkopen, versterkt zich met een thé-complet of koele dronk.

Dus Dames, komt allen met man en kinderen in het Logegebouw „De Vergenoeging" en koopt de Bazaar leeg.

Vrijdagmiddag 19 November van 15 tot 18 uur. Zaterdag 20 November van 15 tot 17 uur. U doet er een goed werk mee. Hebt u zelf nog handwerken om in te zenden?

Mevrouw D. Maduro-Capriles, Penstraat 29, zal gaarne uw inzendingen ontvangen.

THE FELLOWSHIP OF THE BELLOWS.

In de maand October 1943 werden door de Raf en haar Geallieerden 314 vliegtuigen vernield. Het hoogste bedrag over October verschuldigd is dus *f* 314.

Van Mei 1941 tot en met October 1943 werden in het geheel 12.186 vliegtuigen vernield.

Uiteindelijk is de hoge onderscheiding van „The Order of the Bellows" aangekomen en verkrijgbaar bij de luchtzakken.

VERENIGINGSNIEUWS.

Zondag as. finale van de Monseigneur Verriet-bekerwedstrijden tussen De West en Jong Suriname. In het jaar 1940 won Athene. In 1941 en 1942 Vitesse. Aanvang 16 uur.

DE BRITTEN — ONZE GEALLIEERDEN.

De Britse Consul deelt ons mede, dat de derde lezing in de serie: „De Britten — Onze Geallieerden" door den Heer Th. de Boer hedenavond voor de Curom zal gehouden worden om 20.45 uur. Gesproken zal worden over William Shakespeare.

NOORDUYN TERUG.

De Heer en Mevrouw Noorduyn zijn weer teruggekeerd te Emmastad.

Buitenland.

EEN BEROEP OP DE LIBANEZEN.

De radio van Beiroet zeide, dat de Libanese Regering, welke door de Fransen gevestigd werd, den winkelhouders vroeg om hun winkels te openen. Intussen poogt Generaal Georges Catroux, de afgezant van het Franse Comité voor de Nationale Bevrijding, het geschil over de souvereiniteit van de kleine republiek te regelen.

De radio zeide, dat een beroep werd gedaan op de kooplieden om hun zaken te hervatten „teneinde de normale toestand met zo min mogelijk opontgoud te herstellen". Van andere landen in het Nabije Oosten bleven de hulpkreten ten behoeve van de Libanon komen. Een bericht uit Bagdad zeide, dat Wendell L. Willkie's steun voor Libanon „in het belang der democratie, de Geallieerden en de Verenigde Landen" werd gevraagd in een telegram, dat door den Voorzitter van de Irakese Senaat werd verzonden. Van de andere kant vroegen de Fransen om de Libanese en Syrische steun. De radio van Algiers zeide: „Een grote delegatie van Libanezen en Syriërs van alle politieke en godsdienstige groepen gaf gisteren aan den Gouverneur Generaal van Frans West-Afrika te Dakar de verzekering van hun aanhankelijkheid aan het moederland en het Franse Comité voor de Nationale Bevrijding alsook hun wens, dat het werk van samenwerking, dat door de Fransen in de Libanon werd ondernomen, zal worden voortgezet" (Londen, (AP) 16.11).

JOEGOSLAVISCH COMMUNIQUÉ.

„In Serbië duren hevige gevechten voort met de Duitsers en de Tsjetniks van Neditsj en Mihailovitsj. Eenheden van de 1e Sjumadiabrigade leverde op 14 November nabij Kreusivica en Kolumbara hevige gevechten met de Tsjetniks van Neditsj en Mihailovitsj.

De vijand verloor meer dan 30 doden. In Macedonië hebben de gevechten onophoudelijk voortgang. De Duitsers voerden versterkingen aan en de eenheden van het Nationale Bevrijdingsleger nabij Jostiviar moesten zich terugtrekken naar nieuwe stellingen. In het Oosten van Bosnië werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. In een botsing werden meer dan honderd soldaten met hun commandant gedood.

In Dalmatië voeren de Duitsers een krachtig offensief in verschillende sectoren. Eenheden van het Nationale Bevrijdingsleger zijn op verschillende punten gewikkeld in defensieve gevechten. Door de zeer grote druk der Duitsers, die versterkingen aanvoeren, is het schiereiland Pelyesac aan het Zuidelijk einde van de Dalmatische kust ontruimd. In Slovenië werden twee versterkte stellingen in beneden-Styrië veroverd. Meer dan 140 soldaten werden gedood en gewond en 8 machinegeweren werden buitgemaakt. In de rug der Duitse troepen vernielden Sloweense partijgenoten de spoorlijnen" (Londen, (AP) 16.11).

HULL ZAL VOOR HET CONGRES SPREKEN.

Cordell Hull zal een gezamenlijke bijeenkomst der beide kamers van het Noordamerikaanse Congres Donderdagmiddag toespreken en rapport uitbrengen over de viermogendhedenovereenkomst, welke te Moskou gesloten werd. Men gelooft, dat Hull een gedetailleerd verslag zal geven over de onderhandelingen te Moskou, welke hebben geleid tot de verklaring van de Verenigde Staten, Groot Britannië, Rusland en China over samenwerking in de oorlog tot een overwinnelijk einde en de belofte tot het vormen van een internationale organisatie om de vrede daarna te waarborgen.

Enkele senatoren gaven alijs hun mening te kennen, dat de verschijning van een cabinetsminister voor beide kamers van het Congres iets is wat nooit tevoren heeft plaatsgevonden.

Een der senatoren zeide: „Ik geloof dat zijn verschijning de eensgezindheid over de Noordamerikaanse vredesdoeleinden zal tonen". (Washington, (AP) 15.11).

BOODSCHAP VAN ROOSEVELT AAN HET CONGRES.

President Roosevelt vroeg aan het Congres om de aanbesteding van gelden te machtigen voor de Noordamerikaanse deelneming in de werkzaamheden van de Leniging- en Herstel Administratie der Verenigde Landen. Hij zeide, dat hij na afloop der Herstel-Conferentie te Atlantic City het Congres mededeling zal doen van de resultaten ervan en daarbij de aanbesteding van bepaalde bedragen zal vragen. In zijn boodschap aan de wetgevers zeide Roosevelt, dat elk land voor zichzelf het bedrag en het karakter van zijn bijdrage zal vaststellen. Hij zeide te hopen, dat een „klein deel van het nationale inkomen der bijdragende landen voldoende zal zijn om de bevrijde volken te helpen in de heropbouw van woningen, fabrieken en boerderijen". (Washington, (AP) 15.11).

WAT IS ER TE DOEN MET PETAIN?

Het nieuwsblad „La Suisse" van Génève zeide in een redactionele noot bij een bericht uit Vichy, waarin werd gemeld dat Pétain gisteren niet op het balkon verscheen voor de menigte, dat het betrouwbare inlichtingen ontvangen gehad heeft.

Een ander onbevestigd bericht van de Franse grens zeide, dat patriotten een aanslag op Pétain hebben gedaan. Het Franse volk kreeg Zaterdagavond te horen, dat men een redevoering van Pétain moest verwachten, doch hij hield de radiorede niet. Er werd geen uitleg voor gegeven. (Bern, (AP) 15.11).

AANVALLEN OP FRANKRIJK.

Typhoon gevechtsvliegtuigen, waaronder een escadrille onder leiding van den Argentijnsen Sergeant „Pancho" Pagnam, deed aanvallen op de Duitse verbindingswegen — de zwakke schakel in de Duitse oorlogsmachine — in Frankrijk. De Typhoons deden overdag aanvallen op de vijandelijke scheepvaart en motorvoertuigen in Frankrijk. Zij beschadigden een sleepboot op de Seine, beschadigden 5 locomotieven en bestookten een radiostation. Tevoren vielen zij 2 kleine motorschepen aan, welke zee kozen nabij het Noordwestelijke punt van Frankrijk.

Beide schepen werden in lichterlaaie gezet. De terugkerende vliegers zeiden, dat zij op veel afweervuur stieten, doch geen vijandelijke jagers ontmoetten.

Pagnam werd geboren nabij Buenos Aires; hij genoot zijn opvoeding in Engeland; ging in 1938 naar Argentinië terug en voegde zich bij de Royal Airforce toen de oorlog uitbrak (Londen, (AP) 15.11).

KRACHTIG BOMBARDEMENT OP MADANG EN ALEXISHAFEN.

Vern Haugland seint uit het Geallieerde Hoofdkwartier in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan:

Noordamerikaanse bommenwerpers wierpen een record-lading van 223 ton springstoffen op Alexishaven en Madang, waardoor voorlopig een eind is gemaakt aan de toenemende bedreiging voor de Geallieerde stellingen op Nieuw Guinea. De aanval had ten doel de bases te verpletteren van waaruit de Japanners de Australische troepen en Noordamerikaanse vliegtuigen beschoten in Nieuw Guinea's Markham- en Ramu-valleien en blijkbaar hun vooruitgeschoven bases van voorraden voorzagen. Slechts een vliegtuig ging verloren; het werd neergeschoten door het hevige vijandelijke afweervuur.

MacArthurs communiqué zeide, dat grote branden werden gesticht in de opslagplaatsen van olie en materialen. 4 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield op de grond, luchtdoelstellingen werden tot zwijgen gebracht, 3 schepen werden vernield in de haven en het gehele gebied werd zodanig bestookt, dat een dikke rook opsteeg. Een grote strijdmacht van gevechtsvliegtuigen vormde een beschermend dek, doch geen enkel Japans vliegtuig steeg op om de aanval tegen te gaan. De Geallieerde bommenwerpers deden ook aanvallen op Rabaul en Gasmata op Nieuw Britannië. 5 Watervliegtuigen werden vernield bij hun basis op het eiland Kapingamarani. 3 Vrachtschepen werden getorpedeerd en gebombardeerd met onbekende resultaten in nachtelijke aanvallen op Kavieng, Nieuw Ierland. (Geallieerd Hoofdkwartier in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan, (AP) 15.11).

MOSQUITO'S NAAR DUITSLAND.

Als volgt luidt een communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart:

„In de afgelopen nacht vielen Mosquito's van het Bommenwerperscommando, waarvan twee vermist worden, doelen in het Westen van Duitsland aan. Een onzer gevechtsvliegtuigen wordt vermist van offensieve patrouillevluchten tijdens de nacht" (Londen, (AP) 16.11).

CARDINAAL EN DOMINEE.

Evenals Monseigneur Spellman dit voor de katholieken gedaan heeft, maakt Dr. William Barrow Pugh van Philadelphia een wereldreis voor de Noordamerikaanse protestantse soldaten. Toen de predikant in Palermo was, heeft hij daar een bezoek gebracht aan Cardinaal Lavitrano. De cardinaal uitte zijn vreugde voor de hulp, die de Noordamerikanen bieden om Italië van het fascistische juk te bevrijden. Van zijn kant zeide de dominee, dat hij blij was te hebben gezien, hoe de katholieke geestelijkheid alles deed voor de Noordamerikaanse soldaten, of zij katholiek zijn of niet. De cardinaal antwoordde: „Ik doe slechts mijn plicht, wij moeten gezamenlijk optreden".

BRITSE GEZANT BIJ DEN PAUS.

Sir Francis d'Arcy Osborne, Brits gezant ten Vaticane, heeft dezer dagen een langdurige privé audiëntie gehad bij Zijne Heiligheid.

[De Paus heeft dus in enkele dagen tijds de gezanten of zaakgelastigden ontvangen van Groot Britannië, Verenigde Staten, Spanje en Duitsland — Red.]

ZIJ LATEN HUN BAARD STAAN.

Thomas Hawkins seint van de Italiaans-Zwitserse grens:

De Duitse pogingen om arbeiders en troepen in Noord-Italië te werven zijn gefaald en hebben geleid tot een ongelofelijke chaos volgens een buitenlands diplomaat, die er Zondag vertrok. De jongelui laten hun baard staan bij wijze van vermomming om oud te lijken en te onkomen aan de dienstplicht.

De treinen, die de arbeiders naar Duitsland vervoeren, blijven dikwijls staande de nazie-bewaking; hiervan maken de dienstplichtigen gebruik om naar schuilplaatsen op het platteland te vluchten. Er is bijna geen enkele vrijwilliger toegetreden tot de Duitse gelederen. De zegsman zeide, dat de treinen herhaaldelijk door de treinbemanningen worden verlaten.

Dit draagt bij aan de Duitse moeilijkheden, aangezien speciale expedities op touw gezet moeten worden om de baan vrij te maken voor de volgende treinen. Bijna iedereen is bang om 's nachts te reizen vanwege de sabotage. (Aan de Italiaans-Zwitserse grens, (AP) 15.11).

CANDIDAAT VOOR HET PRESIDENTSCHAP.

Gouverneur John W. Bricker zeide in een formele bekendmaking, dat hij zal pogen te worden benoemd tot Republikeins candidaat voor de Presidentsverkiezing in 1944. Hij zal dus geen candidaat zijn voor een vierde zittingsperiode als Gouverneur van Ohio. (Columbus, Ohio, (AP) 15.11).

DE HERSTEL CONFERENTIE TE ATLANTIC CITY.

William D. Carter seint uit Atlantic City:

Terwijl de belangrijke eerste zitting van de Leniging en Herstel Organisatie der Verenigde Landen haar zesde dag inging, werd de rol van Latijns Amerika's reusachtige rol in de toekomstige taak duidelijker. Het organiseringswerk van de tijdelijke comité's is voorbij. De tijdelijke comité's — die slechts voor de duur van deze zitting gevormd werden — worstelen thans met de moeilijke problemen van de te volgen politiek, de financiën, de voorraden, het vervoer en vele kleinere onderwerpen. Raadsleden van 7 Latijns Amerikaanse landen bezetten leidende posten in deze comité's. Maar niettegenstaande het feit, dat alle 18 Zuidelijke republieken van dit Halfrond zeer actief waren bij de tot nu toe gehouden bijeenkomsten, heeft geen der afgevaardigden met wien ik sprak nagelaten een duidelijk beeld te geven van wat zijn land wil doen en kan doen om daadwerkelijke hulp te bieden. Het verlangen om steun te bieden „in de meest volledige samenwerking" is publiek verkondigd door allen: van het grootste land Brazilië met zijn bijna onbeperkte mogelijkheden en grote hulpbronnen tot de kleine republieken van Midden Amerika wier volledige bereidheid om deel te nemen aan deze grote onderneming in geen verhouding is met haar omvang.

Met deze democratiche betoging van eensgezindheid hebben twee der meest belangrijke vraagstukken welke op dit ogenblik de aandacht der comité's vereisen — die van de financiën en de beschikbare surplus-voorraden — elk Latijns Amerikaans lid de positie van zijn land nuchter doen schatten met betrekking tot zijn naburen.

Wat de quaestie der financiën betreft gelooft men, dat een gezamenlijk fonds zal worden waaraan elk land gevraagd zal worden bij te dragen naar verhouding. De som van 2½ milliard dollar is de som welke voorlopig als doel gesteld is.

Gelijk door een der leidende afgevaardigden werd uitgelegd is het aandeel dat een land wil bijdragen afhankelijk van zijn congres of ander gezaghebbend lichaam. Men kan niets geven, het gevraagde bedrag of meer. Er zullen geen voedsel of andere voorraden bijgedragen worden. Deze zullen worden gekocht uit het geldfonds (Atlantic City, (AP) 15.11).

ALLERLAATSTE NIEUWS.

— **Eenheden** van de gereorganiseerde Joegoslavische luchtmacht, die thans geoefend zijn voor het bedienen van zware bommenwerpers, hebben wederom hun intrede gedaan in het krijgsgebied van de Middellandse Zee. Zij maakten deel uit van de formatie Liberators der Noordamerikaanse 15e luchtmacht, welke het vliegveld Elusis te Athene aanviel.

— **De radio van Tokio** deelde mede, dat Geallieerde vliegtuigen in de afgelopen nacht de haven van Hongkong, welke door de Japanners bezet is, hebben aangevallen.

— **Het DNB** meldde een nieuwe Russische penetratie ten Noorden van Krivoi Rog. Ook het Transocean agentschap gaf Russische winsten toe in de Dnjepr-bocht ten Zuid-Westen van Dnjepropetrovsk, ten Noorden van Krivoi Rog en ten Noorden van Tserkassy. Andere Russische successen worden gemeld in het gebied van Zjitomir en ten Zuid-Westen van Kiev; nabij Retsjitsa in het Gomel-gebied en in de gebieden van Smolensk en Orsja verder naar het Noorden. Het Duitse communiqué had het echter slechts over „grote defensieve successen".

— **Het Geallieerd communiqué** van Caïro deelt mede, dat de Geallieerde troepen op Leros gisteren werden onderworpen aan hevige en onophoudelijke bombardementsaanvallen uit de lucht. De vijand wordt nog steeds tegengehouden en de gevechten zijn ernstig. Noordamerikaanse bommenwerpers met een escorte van Britse gevechtsvliegtuigen troffen twee Duitse geleide-schepen voor de kust van Leros. De vijandelijke vliegvelden op Creta en Rhodos werden aangevallen.

NEDERLAND.

DE INDIENSTSTELLING VAN PERSONEEL MET HET OOG OP DE HEROPBOUW VAN NEDERLANDS INDIË.

De Minister van Koloniën heeft thans een beschikking uitgevaardigd ten aanzien van de indienststelling van personeel met het oog op de heropbouw van Nederlands Oost-Indië. Door de ambtenaren en colleges, welke onder het Ministerie ressorteren, zal een onderzoek worden ingesteld naar de personen in hun ambtsgebied, van wier diensten bij de heropbouw van Nederlands Indië een nuttig gebruik kan worden gemaakt. Deze personen zullen met hun goedvinden en na met goed succes een geneeskundig onderzoek te hebben ondergaan, een dienst overeenkomst moeten tekenen voor de tijd van drie tot vijf jaren, op zogenaamd Kort Verband. Het dienstverband kan op verzoek van den betrokkene vóór het verstrijken van de overeengekomen termijn door den Minister worden beëindigd, indien het belang van den betrokkene of van zijn vroegeren werkgever zulks vordert en het landsbelang zich tegen een zodanige beëindiging niet verzet. Komt de werkgever echter zijn verplichtingen niet na, dan zal (hij de gelden, welke te zijnen behoeve en ten behoeve van zijn gezin, door of vanwege het Gouvernement van Nederlands Indië betaalde gelden, moeten betalen.

Zowel gehuwden als ongehuwden komen in aanmerking voor dienstneming en zullen vrije overtocht krijgen naar de plaats van bestemming, waar zij te werk zullen worden gesteld. Gehuwden kunnen desgewenst vooruit reizen en later hun echtgenote en eventueel kinderen laten overkomen op kosten van het Gouvernement van Nederlands Indië.

Behalve de definitieve bezoldiging wordt een kortverbandtoelage toegekend. Ook wordt eventueel voorzien in een gezinstoelage en in een verblijfstoelage.

De kortverbandtoelage, welke ten hoogste 25% van het salaris zal bedragen, wordt van Landswege den candidaat tegoed geschreven. De gelden blijven in administratie en beheer bij het land, met dien verstande, dat uitkering aan den rechtshebbende plaats vindt nadat het dienstverband ten volle is uitgediend. Bij tussentijdse verbreking van het verband vindt de uitkering plaats volgens daartoe vastgestelde regels.

Nadat het dienstverband ten volle is uitgediend als almede bij tussentijdse verbreking daarvan wegens aanvaardbare redenen, bestaat gedurende één jaar aanspraak op terugzending naar het land, waar de betrokkene voor de dienst werd aangeworven op 's lands kosten.

De kans bestaat ook voor omzetting van het Kort-Verband in vast dienstverband, indien daartoe gelegenheid bestaat.

Tenslotte kan de Minister van Koloniën voor elk afzonderlijk geval nog biezondere voorzieningen treffen.

WAARDERINGEN.

Dagorder.

Gouverneur Johannes C. Kielstra van Suriname heeft de volgende dagorder gericht aan de Koninklijke Marine en de Troepen in Suriname:

Het is mij een behoefte der Koninklijke Marine en den Troepen mijn biezondere tevredenheid te betuigen over hun dienstverrichtingen en houding gedurende het verblijf van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana in Suriname.

Beide wezen op bereidheid tot vervulling van de taak, waartoe eenieder kan worden geroepen, de grote taak tot behoud der vrijheid van de vrije gebiedsdelen en de bevrijding van die, welke door de vijand bezet worden.

Geeft u op gelijke wijze als gij in deze dagen hebt gedaan wanneer het uur aanbreekt, dat gij tot die taak geroepen wordt.

Leve de Koningin!

De Gouverneur van Suriname,
Opperbevelhebber der Krijgsmacht in Suriname,
get. **Kielstra.**

Een Wereldtaal.

Het lijkt alsof er een vermetele moed over mij is gekomen. Voor de voeten van een erkend bekwaam Esperanto-kenner wil ik een stafje breken over wereldtaal.

Ik las in „Dagblad Amigoe di Curaçao" alle artikelen over wereldtaal en werelduniversiteit en montagebouw met belangstelling. De gegevens in die artikelen werpen een licht, alsof een oude koningin haar hoofd en haar kroon keert op het panorama van de rijke **verscheidenheid** aan den mens krampachtig.

Wat voedt de nieuwe waan, de wereldwaan, in ons? De mislukkingen in onze omgeving? Hoe kaal zijn onze nieuwe dromen.

Het toegenomen verkeer zou een wereldtaal voor de hand liggend maken en wij zouden er elkaar beter door leren begrijpen. Maar is het niet integendeel waar, dat nog geen honderdste procent van de levende mensheid ooit in persoonlijk contact komt met andere talen sprekenden en dat waar men de moeite niet wil nemen vreemde talen zo goed mogelijk te leren verstaan, men elkaar nimmer zal begrijpen?

Dikwijls is de Esperanto-kenner tot nu toe juist een man met belangstelling voor eigen en anderer talen. Maar stel u voor dat Esperanto of een andere taal een schooldwang achter zich had, in Nederland bijvoorbeeld. De geboren Rotterdammer komt in Oranjestad en zal eisen, dat, waar hij zich de moeite getroost heeft een wereldtaal op school te leren, men hem hier daarin zal kunnen verstaan. Hoe vruchtbaar dit zou werken, kan eenieder zich voorstellen. Zijn eindverslag over den Arubaan, eenmaal terug, zou eenvoudig zijn: Wat zijn dat voor mensen? Ze spreken een beroerd beetje Esperanto!

Zoals thans al bijna de helft van alle mensen ambtenaar is over de rest, zal, bij het gebruik van een wereldtaal, het aantal taalzuiveraars in het oneindige moeten toenemen. Want anders zullen er weer zoveel nieuwe talen bijkomen. Als Engels de wereldtaal zou worden bijvoorbeeld: Engels-Nederlands, Papiamento-Engels, Engels-Spaans, Chinees-Engels enz.

Ik voor mij heb mij voorgenomen de taal, die tot wereldtaal zal worden geproclameerd, zo spoedig mogelijk te vergeten of nimmer te leren. Want u weet, dat ik mijn radiotoestel slecht bedien, tot nadeel van mijn gasten. Maar voor mij heeft deze onhandigheid het voordeel, dat ik vele zendstations per ongeluk passeer. Dan hoor ik een wonder van talen spreken. Stel u voor, dat men de aether op één wereldtaal zou hebben gesteriliseerd!

Ik zal daar niet aan medewerken, nog niet terwille van Caesar Koophandel, die trouwens altijd wel de woorden zal weten te vinden, die het best om de mond smeren.

Ik kan u een aardig gegeven mededelen: Aan de Rotterdamse gemeenteboekerij, die een half millioen personen bediende, werden, wat betreft vreemde talen, de meeste boeken in het Engels gelezen. Ik heb daar eens naar geïnformeerd, zonder bijbedoeling; maar toen ik het eenmaal wist, heb ik mij erover verwonderd. Duits leek meer voor de hand liggend. Nadien heb ik bedacht, dat men nergens zoveel Society, zoveel Lords en Ladies tegenkwam als in de Engelse belletrie. En daarop is nu eenmaal ieder uit. Dit geeft Engels een kans de wereldtaal te worden. Maar voor het Portugees stonden eens de kansen ook prachtig en die lijken nu verkeken.

Ik geloof, dat de kansen voor een wereldtaal altijd net verkeken zullen zijn, dank zij een gezond instinct, dat de mensen met de planten en de dieren en zelfs met de landschappen gemeen hebben. De laatste zouden ook verdwijnen als de heuvels en de dalen werden gelijkgestreken.

O.L. Heer is te vriendelijk geweest, toen Hij ons allen met een ander uiterlijk schiep. Had Hij ons allen hetzelfde gelaat gegeven, hoe zouden wij met behulp van oorijzers, neuspennen, lipringen en zelfs met echte mutulaties, verder met kleurstoffen en poeiers, het uittrekken van ooghaoren en de inplanting van andere, het wegscheren van wenkbrauwen, het aanleggen van alle vormen half- en dubbelzijdige snorren, kin- en bakkebaarden, proberen van elkaar te gaan verschillen, zoals wij nu met dezelfde middelen proberen één gelijkmatige kudde te lijken. Omdat het eigen gezicht van een ander zo moeilijk te interpreteren is en vooronderstelt, dat wij iets van onszelve zouden weten, omdat wij zonder kennis van onszelve niet de trekken van een ander kunnen lezen, zoals het ook onmogelijk is om werkelijk in een andere taal te komen als men niet meer kennis dan een papegaai van zijn eigen taal bezit, daarom zouden wij een plannetje kunnen maken. Laat ieder een eenvoudig masker gaan dragen! Kijkt men dan door de gaten **van zijn masker** zijn gast aan, dan weet men direct met wien men te doen heeft. Met masker No. 77124. En men begrijpt elkander. Zo stel ik me ook de werking van een doelmatige wereldtaal voor.

Sta mij toe te eindigen met een aphorisme: De wereldtaal is een middel om te weten te komen wat er in de wereld te koop is, maar geen middel om weten te komen **wat er leeft.**

E. (dit maal niet van Elias).

Naschrift: Een ander gaf ons te kennen, dat bij het Papiament als wereldtaal voorstond, omdat a) bij een kunstmatige taal de geleerden ruzie zouden krijgen en men in het geval van Papiament maar naar Bonaire behoeft te gaan om de onbedorven practijk te kunnen beluisteren, b) de keuze, van andere talen uitgesloten is vanwege de politieke consequenties.

Wat Esperanto betreft, er zijn plm. 1 millioen Esperanto-kenners en in de practijk hebben zich conflicten van verstrekkende betekenis nog niet voorgedaan, hoewel hetgeen E. (dit maal niet van Elias) zegt over natuurlijke talen en kunsttalen onze volle instemming heeft. Een kunsttaal blijft een lapmiddel even ontoereikend om cultuur te verbreiden als bijvoorbeeld de radio.

Wat het Engels betreft, deze taal wordt numeriek door verreweg de meeste mensen gesproken, doch de plaatsen waar het Engels gesproken wordt, zijn zeer beperkt. Buiten de gebieden, welke middellijk of onmiddellijk met Engeland verwant zijn, kent vrijwel niemand Engels. Het Frans wordt door minder mensen gesproken, maar deze weinigen vindt men letterlijk overal over de wereld, zodat deze taal in de practijk zeker nog de beste kansen blijft maken, al zal de oorlog hierin wellicht nog iets veranderen. Wat wetenschappelijke internationale taal betreft, lijkt ons de enige practische oplossing wederinvoering van het Latijn als universiteitstaal, omdat welhaast geen andere taal zo nauwkeurig is, zo gestabiliseerd is wat terminologie betreft — de wijsbegeerte —, dat zij naast het Latijn ook maar een schijn van kans zou hebben.

* * *

Het vraagstuk schijnt anders wel overal acuut te zijn. Ook „Life" wijdt er aandacht aan in zijn editie van 18 October jl., die zo juist hier aangekomen is, en waar wij melding van maken, omdat E. (dit maal niet van Elias) dit blad evenmin leest als hij naar zijn radio luistert. En niet alleen in de taal, want hetzelfde nummer, dat het nut van de oorlog — welke zovele millioenen uit overtuiging vechten voor God en vaderland en waarvoor zij leven en alles offeren — afschildert omdat hij door de opvoering der techniek de toekomstige auto's „trouble free" zal maken, dat de oorlog bij wijze van toerisme in het groot beziet door op te wekken bij de marine te gaan en zodoende „to see the world" en hele reeks andere weerzinwekkende reclame, — ditzelfde nummer beschrijft ook al, hoe de Verenigde Staten de bevrijde volken zullen gaan kleden, hoe ze er allemaal als Noordamerikanen zullen gaan uitzien, hoe alle rue's, Strasse's en via's er uit zullen zien als Main Street, hoe al die kledij „rigidly standardized" zal zijn met afwijkingen naar plaats en klimaat, maar toch zo, dat „the same style dress will suit both Italy, where women's hips and bosoms are fuller ,and Norway, where women's legs are longer and shoulders broader". Wat de taal betreft het is het Basic English van Dr. Ivor Armstrong Richards van Harvard Universiteit (dezelfde van Fagginger Auer!), die 23 van zijn levensjaren heeft besteed om een project uit te denken, dat het Engels terugbrengt tot 850 woorden in totaal. In alledaags gebruik kent het Engels ongeveer 8000 woorden en uitvoerige woordenboeken kennen wel 500.000 woorden. Dus een enorme teruggang: 600 „zelfstandigheidswoorden", 150 „hoedanigheidswoorden" en 100 „bouwwoorden" (werkwoorden).

Het zielige skelet van Shakespeare's en Dickens' Engels, dat dan nog overblijft, kan men in genoemd nummer van „Life" vinden. Wat een baarlijke onzin de man schrijft, blijke uit de volgende mededeling, dat „one of its most important envisaged uses is as a medium of mental transport for the world's scientists", en dat zij om fijnere nuances aan te geven zelfs 100 woorden extra krijgen, een privilege, dat de wetenschap deelt met economen en dichters, want de eersten krijgen er 100 economie-woorden bij (bijv. monopoly, strike e.d.) en de anderen 100 dichtwoorden.

Voor de Bijbel zijn er ook 50 extra woorden. Het voorbeeld van het Onze Vader in Basic English, dat „Life" geeft — uit een Bijbelvertaling, die wij indertijd zagen en waarin, naar er in staat, slechts 1000 verschillende woorden zijn gebruikt — is voor ieder minnaar van het Engels, waartoe wij ons gelukkig mogen rekenen, een klap in het gezicht. Men denkt onwillekeurig terug aan het „In de naam des Vaders enz." toen dit om niemand weet welke reden veranderd moest worden.

Het artikel zegt, dat Shaw, Stevenson, Swift en Tolstoy al verkrijgbaar zijn in dit Basic English. Men moet zich als schrijver ook maar alles laten welgevallen. Het is als met een Dickens-Digest, waarin alles weggelaten wordt en alleen het verhaaltje overblijft, evenals bij een onlangs hier vertoonde film, waar er van den classieken Dickens maar weinig meer over was. Inderdaad, zoals E. (dit maal niet van Elias) zegt, als men de heuvels glad strijkt, is het landschap weg.

„Coca-Cola" is nòg korter en als men Life dicht doet ziet men op de omslag ook inderdaad, dat Coca-Cola het doet „around the globe"!

Staten van Curaçao.

Vergadering op Donderdag, den 18den November 1943, des avonds te 8 uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

1. Ingekomen stukken.
2. Ontwerp - landsverordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van den 27sten Mei 1943 (P. B. 1943 No. 100) tot aanvulling van de „Curaçaosche Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd" (P. B. 1940 No. 67), zooals sedert bekrachtigd bij landsverordening van den 12den September 1942 (P. B. 1942 No. 172) en aangevuld en gewijzigd laatstelijk bij besluit van den 27sten Mei 1943 (P. B. 1943 No. 98) (1943—1944—50).
3. Ontwerp - landsverordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van den 27sten Mei 1943 (P. B. 1943 No. 98) tot aanvulling van de „Curaçaosche Regeling Rechts-verkeer in Oorlogstijd" (P. B. 1940 No. 67) zooals sedert bekrachtigd bij lansverordening van den 12den September 1942 (P. B. 1942 No. 172) en aangevuld en gewijzigd, laatstelijk bij landsverordening van den 11n Juni 1943 (P. B. 1943 No. 97 (1943—1944—51).
4. Ontwerp - land verordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van den 27sten Mei 1943 (P. B. 1943 No. 103), tot aanvulling van de Guraçaosche Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd" (P. B. 1940 No. 67), zooals sedert bekrachtigd bij landsverordening van den 12den September 1942 (P. B 1942 No. 172) en aangevuld en gewijzigd, laatstelijk bij besluit van den 27sten Mei 1943 (P. B. 1943 No. 100) (1943—1944—52).
5. Ontwerp - landsverordening tot aanvulling van de „Ongevallen-regeling 1936" (P. B. 1939 No. 36) zooals laatstelijk aangevuld bij Landsverordening van den 13den April 1943 (P. B. 1943 No. 66)(1943—1944—54).
6. Ontwerp - landsverordening tot aanvulling van de „Loodsdienstverordening 1937" (P. B. No. 93), zooals gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij de landsverordening van den 7den Mei 1940 (P. B 1940 No. 53) (1943—1944—64).

De Griffier:

G. J. FERGUSON.

WERELDNIEUWS

1600 POOLSE PRIESTERS VERMOORD.

In totaal zijn in West-Polen thans 1600 katholieke priesters gedood door de nazies. Onder de lijst gedoden bevinden zich xooral bekende namen uit de sociale beweging en uit de krantenwereld (Londen, kap, 16.11).

DE JODEN IN PALESTINA.

In 1922 woonden er 81.263 Joden in Palestina. De toeneming van 1931 tot 1941 is als volgt:

1931	....	174.606 Joden
1936	....	384.078 Joden
1937	....	395.836 Joden
1938	....	411.222 Joden
1939	....	445.457 Joden
1940	....	463.535 Joden
1941	....	473.881 Joden

In totaal een toeneming sedert 1922 van 585%. De Joden wonen vooral in Jerusalem (85.700) en Tel-Aviv (142.000) en in 247 „koloniën", die in geheel Palestina verspreid zijn.

MOED TEGEN DEN VERRADER.

Het sluikblad „Le coq victorieux" schrijft:

Op 10 April 1942 viel Jean Clockers, uit Vivegnies, bij dageraad, onder de Duitse kogels. Tegenover de verwaanheid der Waalse wachten, die door onze beschermers gegalloneerd werden, had hij aan een noodlottige opwelling niet kunnen weerstaan. De documenten, die men bij hem vond, bewijzen, dat het Vaderland in hem een getrouw dienaar heeft verloren.

Dezelfde dag, om 23.15 uur, viel een ander vaderlander, Jean Collette, in volle bedrijvigheid, gedood door een bom, in de ouderdom van 29 jaar.

Jean Collette en René Renson (twee Luikenaars) moesten te Luik, rue de Selys en rue Fabry, bij drie verraders bommen plaatsen.

Twee der tuigen waren geplaatst. Het derde ontplofte te vroegtijdig in de handen van Jean Collette, die op slag gedood werd, terwijl René Renson, dodelijk gewond, ook neerviel.

Na afschuwelijk geleden te hebben, werd deze laatste, zonder iets geopenbaard te hebben, op 2 Mei 1943 doodgeschoten, nadat hij zich, na een bloedovertapping, nauwelijks kon recht houden. Hij was 25 jaar oud.

Wij houden eraan hulde te brengen aan de zelfverloochening dezer helden, gevallen in volle bedrijvigheid, in de strijd tegen de verraders.

NIEUWS UIT BELGIË.

— Uit Duitse bron wordt gemeld, dat er in het locaal van het „Deutsches Hachrichten Buro", 20 Broekstraat, te Brussel, werd ingebroken.

— Een bom is ontploft te Antwerpen in het locaal van de Anti-Semitische organisatie „Volksverweer".

— Te Izegem (West-Vlaanderen) hebben saboteurs drie spoorwegwagons in brand gestoken, die geladen waren met 4340 kg. vlas.

— Twee kisten, die ontploffingsstoffen bevatten, werden door vaderlanders uit de steengroeven te Vaulx, bij Doornik, weggenomen.